

**Preventivní program včetně strategie předcházení
školní neúspěšnosti, šikaně a dalším projevům
rizikového chování**

ZŠ Pošembeří

1. Úvod a cílová skupina

Charakteristika programu: Tento dokument představuje strategii školního preventivního programu pro Základní školu Pošembeří v Českém Brodě. Jde o školu pouze s 1. stupněm, tedy s žáky přibližně ve věku 6–11 let (1.–5. ročník). Preventivní program je zpracován v souladu s platnou legislativou a vychází z metodických pokynů MŠMT. Dokument je veřejně přístupný (webu školy) pro informování rodičů i širší veřejnosti.

Cílová skupina: Program cílí na **všechny žáky 1. stupně** naší školy, tedy mladší školní věk. Zohledňuje vývojová specifika této věkové skupiny a klade důraz na přiměřené formy práce – **systematickou práci s dětmi, poskytování informací úměrně jejich věku, naslouchání jejich problémům a volbu vhodných metod**. Program počítá také se zapojením pedagogů, rodičů a dalších partnerů v prevenci.

Hlavní poslání: Základním cílem preventivní strategie je **výchova k předcházení a minimalizaci rizikových projevů chování, vedení dětí ke zdravému životnímu stylu, k rozvoji pozitivního sociálního chování, psychosociálních dovedností a zvládání zátěžových situací**. Škola chce vytvořit **bezpečné, vstřícné a podnětné prostředí**, kde se žáci cítí dobře a mohou úspěšně prospívat. Preventivní program školy je dlouhodobý koncepční dokument – jeho cílem je **vytvořit pozitivní klima školy s minimem kázeňských problémů a rizikového chování**. V souladu s tím klademe důraz na rozvoj základních kompetencí žáků, které vedou k **odmítání všech forem sebedestruktivního chování a projevů agrese**, a na seznamování dětí s **bezpečným chováním v kyberprostoru** již od nejmladších ročníků.

Potřeba prevence na 1. stupni: Sociálně patologické jevy a rizikové chování se bohužel týkají stále mladších dětí. Je proto nutné zahájit prevenci **co nejdříve, tedy již na 1. stupni ZŠ**. Program reflektuje fakt, že i žáci prvního stupně mohou čelit problémům jako je ubližování mezi vrstevníky, počáteční projevy agrese či záškoláctví, případně mohou být svědky rizikového chování v rodině. Včasnou výchovou ke zdravým hodnotám a vhodným jednáním chceme předejít rozvoji závažnějších problémů v pozdějším věku. S dětmi budeme pracovat průběžně a dlouhodobě, věkově přiměřenou formou, abychom **posílili jejich zdravý vývoj a odolnost vůči negativním vlivům**.

2. Analýza rizik a výchozí situace

Výchozí stav školy: Menší kolektivy 1. stupně umožňují individuální přístup k dětem a důkladný dohled nad klimatem tříd. Na druhou stranu nově tvořený pedagogický sbor i žákovské kolektivy budou procházet procesem adaptace. Přínosem je úzká spolupráce s rodiči v komunitě menších obcí a podpora zřizovatele; potenciální rizika spatřujeme např. v rozdílné úrovni předškolní připravenosti žáků, případně v nedostatku zkušeností při řešení problémů v úplně nové škole. Proto jsme již před zahájením provozu školy shromáždili informace z ověřených metodik a programů jiných škol v regionu, abychom identifikovali možná rizika a osvědčené postupy prevence.

Klíčové rizikové oblasti: V souladu s Metodickým doporučením MŠMT k primární prevenci rizikového chování program pokrývá širokou škálu rizikových jevů relevantních pro základní školy. Mezi nejvýznamnější oblasti, na které se zaměřujeme, patří:

- **Školní neúspěšnost (prospěchové selhávání):** Za školní neúspěch nepovažujeme jen špatné známky, ale také vznik negativních postojů žáka k učení, škole a sobě samému. Neúspěch bývá téměř vždy podmíněn kombinací více faktorů – může jít o **osobnostní charakteristiky a schopnosti dítěte (např. specifické poruchy učení či chování, snížená odolnost vůči stresu), zdravotní problémy, vysokou absenci, ale i rodinné prostředí či klima třídy**. Pokud by se u žáka projevovalo výrazné selhávání, hrozí, že si vypěstuje **špatné sebehodnocení, ztrátu motivace a odpor ke škole**. Včasná detekce ohrožených žáků a zavedení podpůrných opatření jsou proto klíčové. Školnímu neúspěchu chceme předcházet především vytvářením atmosféry, v níž je podporováno učení každého žáka a panují dobré vztahy mezi dětmi i mezi dětmi a učiteli.
- **Šikana a násilí mezi dětmi:** V každém dětském kolektivu může nastat riziko ubližování, proto systematicky sledujeme **vztahy v třídách a projevy agresivity či manipulace**. Zaměřujeme se zejména na **prevenci šikany ve všech jejích formách (fyzické, slovní, vztahové i kybernetické)**. U mladších žáků se šikana může projevovat zpočátku jako drobné škádlení či vyčleňování – je ale nutné tyto projevy nepodceňovat a včas zasáhnout. **Adaptace nových žáků** je kritickým obdobím – pomáháme nově příchozím začlenit se do kolektivu a navázat pozitivní vztahy. Škola bude důsledně uplatňovat **nulovou toleranci vůči šikaně** a v případě podezření okamžitě spustí postupy podle metodických pokynů MŠMT k řešení šikanování. Důležitá je také **ochrana dětí o přestávkách a na méně viditelných**

místech školy – pedagogové zajišťují dostatečný dohled, aby se předešlo utajeným formám ubližování.

- **Další projevy rizikového chování:** Mezi další rizika, na která se prevence zaměřuje, patří například:
 - **Záškoláctví a absence:** U žáků prvního stupně obvykle souvisí spíše s postojem rodiny ke školní docházce nebo se vznikem odporu ke škole při opakovaném neúspěchu. Pravidelná docházka je pečlivě sledována a případné varovné signály (časté omluvenky, pozdní příchody) se ihned řeší s rodiči, aby se předešlo rozvoji záškoláctví.
 - **Agresivita, vandalismus:** Impulzivní agresivní chování nebo ničení věcí může signalizovat hlubší problém. Učíme děti řešit konflikty nenásilně a vést dialog. Pro případ výskytu závažnější agresivity máme připraven krizový postup a spolupráci s odborníky.
 - **Intolerance a rizika extremismu:** I na prvním stupni se mohou objevit projevy **nesnášenlivosti vůči odlišnostem** (např. vylučování spolužáka kvůli odlišné etnicitě, víře či handicapu). Pěstujeme u žáků respekt k druhým, vyvracíme předsudky a vedeme je k úctě k rozmanitosti. Tím snižujeme riziko pozdějšího rozvoje extremismu, rasismu či xenofobie.
 - **Rizikové chování v online prostředí:** Stále mladší děti využívají internet a mobilní zařízení, proto zohledňujeme i prevenci **kyberšikany, rizikových online výzev a závislosti na digitálních hrách**. Na 1. stupni jde hlavně o budování povědomí o zásadách bezpečnosti na internetu a nastavení limitů pro elektronické aktivity.
 - **Návykové látky a závislosti:** Žáci 1. stupně se s užíváním návykových látek (alkohol, tabák, drogy) obvykle přímo nesetkávají. Přesto je cílem **oddálit první kontakt s návykovými látkami** – podporujeme u dětí smysluplné trávení volného času, zapojení do sportu a zájmových kroužků, aby neměly tendenci vyhledávat nevhodné aktivity. V pozdějších ročnících prvního stupně (4.–5. třída) již zařazujeme základní osvětu o škodlivosti kouření, alkoholu a výhledu dalších drog formou přiměřenou věku. Také **netolismus** (závislost na počítači, telefonu, televizi) vnímáme jako riziko – učíme žáky rozpoznat

nebezpečí nadměrného užívání elektronických médií a jak mu předcházet.

- **Další rizika:** Okrajově se věnujeme i prevenci **rizikových sportů a úrazů, poruch příjmu potravy** (v kontextu zdravé výživy a sebeúcty) a **syndromu CAN** (týrání a zneužívání dětí) – zde hlavně v rovině včasného rozpoznání varovných příznaků a postupu dle krizového plánu. Pokud by se objevil náznak, že dítě trpí týráním či zanedbáváním, škola bude neprodleně spolupracovat s orgány sociálně-právní ochrany dětí.

Zdroje informací pro analýzu: Při tvorbě programu jsme vycházeli z analýzy situace na podobných školách a doporučených metodik. Využili jsme např. *SWOT analýzu* východisek prevence, konzultovali jsme statistiky výskytu rizikových jevů v regionu a čerpali inspiraci z Minimálních preventivních programů okolních škol. Analýza ukázala, že **nejčastějšími problémy u dětí mladšího školního věku bývají** drobné výchovné obtíže (porušování školního řádu, nekázeň, drobné konflikty), které však mohou přerůst v závažnější jevy, pokud se neřeší. Z tohoto důvodu klademe důraz na **včasné podchycení každého problému** a jeho řešení dříve, než naroste. Dále se ukázalo, že **klima školy a třídy** hraje velkou roli – tam, kde panují dobré vztahy a otevřená komunikace, dochází k rizikovému chování méně. Tyto poznatky jsme promítlí do cílů a opatření programu.

3. Obecné cíle preventivní strategie

Preventivní strategie školy má stanoveny tyto **dlouhodobé obecné cíle**:

- **Zamezit školnímu neúspěchu a podporovat každého žáka v rozvoji:** Vytvářet ve škole inkluzivní, podporující prostředí, které umožní všem dětem zažít pocit úspěchu. Poskytovat včasnou pomoc žákům, u nichž se objeví potíže v učení či adaptaci, a nabídnout jim potřebná podpůrná opatření. Zvyšovat zájem žáků o vzdělávání a motivovat je k aktivnímu učení (např. využíváním moderních výukových metod a individuálním přístupem). K dlouhodobým cílům patří také **podpora samostatného myšlení, rozvoj zdravého sebehodnocení a klíčových kompetencí žáků**.
- **Předcházet rizikovému chování v nejširší možné míře:** Působit preventivně **v co nejširší oblasti forem rizikového chování** a negativních jevů. Program pokrývá oblast sociálně patologických jevů komplexně – od agrese a šikany přes závislosti až po bezpečnost v dopravě či na internetu. Cílem je, aby si žáci osvojili takové znalosti,

dovednosti a postoje, které sníží riziko výskytu konkrétních forem rizikového chování. Škola usiluje o **výchovu žáků ke zdravému životnímu stylu a sociálně odpovědnému chování**, aby v budoucnu dokázali čelit tlaku vrstevníků a odmítat nežádoucí nabídky.

- **Vytvářet bezpečné a podnětné klima školy:** Dlouhodobým záměrem je **budování bezpečného, kvalitního klimatu ve třídách i celé škole**, které se vyznačuje důvěrou, spoluprací a respektováním jasných pravidel. K tomu patří formování a rozvíjení sociálních dovedností žáků (empatie, komunikace, zvládání konfliktů) a jejich schopnosti sebeovládání a seberegulace. Chceme, aby se škola stala místem, kde se děti cítí jistě a nebojí se požádat o pomoc v nesnázích.
- **Posilovat hodnoty, pozitivní vztahy a prevenci šikany:** Pěstovat v dětech **úctu k druhým, toleranci a prosociální chování**. Systematicky posilovat zdravé vrstevnické vztahy a atmosféru spolupráce místo soupeření. K obecným cílům patří **předcházet všem stádiím a formám šikany** a včas řešit případné náznaky dle krizového plánu. Součástí je také výchova žáků k **obecným lidským hodnotám** a odpovědnosti – vedeme děti k pravdomluvnosti, ohleduplnosti, úctě k pravidlům a zákonům (přiměřeně věku jim vysvětlujeme např. základy práv a povinností).
- **Zapojovat všechny aktéry do prevence:** Efektivní prevence je založena na zapojení **celého pedagogického sboru, žáků samotných i rodičů**. Jedním z cílů je proto **průběžné vzdělávání pedagogů** v oblasti prevence a zvyšování jejich kompetencí (zejména školního metodika prevence a třídních učitelů). Dále chceme **rozšiřovat nabídku volnočasových aktivit školy** a projektů, do nichž se mohou žáci zapojit smysluplným způsobem. Nezbytné je také **informovat rodiče o rizikovém chování** a aktivně je seznamovat s preventivním programem školy, aby mohli s námi spolupracovat. Důraz klademe na **prohlubování komunikace mezi učiteli, rodiči a žáky** – otevřený dialog a partnerství s rodinou považujeme za zásadní pro úspěch prevence.

Tyto obecné cíle vytvářejí rámec, ze kterého vycházejí konkrétní opatření a aktivity popsané v další části. Strategii průběžně vyhodnocujeme a cíle případně aktualizujeme podle aktuálních potřeb (viz kapitola *Evaluace*).

4. Konkrétní opatření a preventivní aktivity pro 1. stupeň

Abychom naplnili výše uvedené cíle, realizuje škola ZŠ Pošembeří sadu konkrétních preventivních opatření a aktivit. Tyto aktivity jsou **věkově přiměřené žákům 1. stupně** a zaměřené jak na *výchovně-vzdělávací působení během výuky*, tak na *mimoškolní akce a organizaci školního života*. Níže uvádíme přehled klíčových opatření:

A) Začlenění prevence do výuky: Preventivní témata jsou integrována do Školního vzdělávacího programu a vyučovacích předmětů napříč ročníky. Učitelé na 1. stupni využívají každodenních situací i cílených hodin k tomu, aby děti vedli k pozitivním návykům a postojům. **Konkrétní témata jsou probírána přiměřenou formou v rámci různých předmětů:**

- V nižších ročnících se zaměřujeme na **základy mezilidské komunikace, osobní bezpečí a vztahy v dětském kolektivu**, často hravou formou. Děti se učí, že *každý člověk je jedinečný* a že je třeba **respektovat odlišnosti** (např. pokud má někdo nějaký handicap či pochází z jiného prostředí). Součástí výuky jsou i **základní hygienické a zdravotní návyky** a povídání o tom, jak smysluplně trávit volný čas (předcházení nuditě). Např. v 1. třídě probíráme zásady bezpečného chování doma i na ulici, ve 2. třídě v prvouce lidské tělo a zdraví, v čteně tématu správného zacházení s léky. Učíme děti, co dělat v krizových situacích (ztracení se, úraz, neznámý člověk) a na koho se obrátit. Tyto znalosti si osvojují formou her, příběhů, modelových situací a nácviku.
- Ve vyšších ročnících budeme postupně otevírat i složitější okruhy. Ve vlastivědě, přírodovědě a dalších hodinách zmiňujeme **pojem závislost, nebezpečí kouření, alkoholu a jiných látek** – samozřejmě citlivě a přiměřeně, spíše jako *informace pro předcházení zvědavosti*. Probíráme také základní pojmy z oblasti **online bezpečnosti a kyberšikany**, neboť starší žáci již více používají internet (např. v 5. třídě upozorňujeme na *velké nebezpečí kyberšikany* a zásady obrany proti ní). V občanské výchově či formou komunitních kruhů budeme rozebírat **vztahy v kolektivu, přátelství, řešení konfliktů a vztahy mezi chlapci a děvčaty**. Součástí vzdělávacích aktivit jsou také *literární a výtvarné činnosti s etickým podtextem* – čtení příběhů o kamarádství, dramatizace situací apod., které dětem přibližují správné a nesprávné chování.

B) Opatření k předcházení školního neúspěchu: Prevence neúspěšnosti žáků probíhá zejména prostřednictvím pedagogických postupů a podpůrných opatření v rámci výuky:

- **Průběžná pedagogická diagnostika:** Všichni pedagogové soustavně sledují vývoj žáků a vyhodnocují jejich pokroky i obtíže (pozorování, rozhovory, analýzou prací apod.). Na základě diagnostiky učitelé zjišťují silné a slabé stránky každého žáka a tomu přizpůsobují metody výuky. Pokud např. zjistí, že dítě hůře chápe určitý typ úlohy, zařadí vhodné procvičování či jiný přístup, aby danému žákovi pomohli. Cílem je **podpořit rozvoj samostatnosti a zodpovědnosti** u dětí, ale zároveň poskytnout těm slabším potřebnou pomoc. Důsledně uplatňujeme **individuální přístup k žákům se speciálními vzdělávacími potřebami (např. dyslexie apod.)** – takovým dětem přizpůsobujeme hodnocení, umožňujeme využívat podpůrné pomůcky a v případě potřeby jim vytváříme plán pedagogické podpory nebo individuální vzdělávací plán.
- **Systém doučování a konzultací:** Škola nabízí žákům, kteří zaostávají, různé formy dodatečné podpory. Zavedli jsme mimořádné **konzultace** po dohodě. Učitelé rovněž mohou žákům poskytnout **dobrovolné domácí úkoly a cvičné materiály** pro zlepšení v problematické látce. Ve škole funguje i **systém doučování**. Důležitá je také **každodenní komunikace s rodiči přes online systém (Bakaláři)**, kde rodiče vidí průběžné výsledky a mohou ihned reagovat. Díky tomu mají zákonní zástupci přehled o tom, v čem dítě případně zaostává, a můžeme společně nastavit podpůrná opatření dříve, než dojde k propadání.
- **Včasně řešení hrozícího neprospěchu:** Pokud se u žáka projeví výrazné zhoršení prospěchu (např. propad o 2 známky v pololetí) nebo hrozící neprospěch, učitel **okamžitě informuje rodiče** a spolu s třídním učitelem navrhne opatření. Třídní učitel v takové situaci svolává schůzku s rodiči a případně i ostatními vyučujícími daného žáka. Z jednání se pořizuje záznam a dohodnou se kroky nápravy (např. zmíněné doučování, úprava domácí přípravy apod.). **Plán pedagogické podpory (PLPP):** Jestliže problémy přetrvávají, třídní učitel ve spolupráci s ostatními učiteli **vypracuje pro žáka Plán pedagogické podpory** – dokument, který stanoví konkrétní cíle, postupy a opatření pro zlepšení výkonu. S obsahem plánu seznámí zákonný zástupce a pravidelně vyhodnocuje jeho plnění. Pokud by ani následné úsilí nevedlo ke zlepšení a existuje podezření na specifickou poruchu učení či jiný problém,

doporučíme rodičům vyšetření žáka ve školském poradenském zařízení (PPP).

Ve spolupráci s psychology a speciálními pedagogy pak mohou být nastavena další podpůrná opatření, případně statut individuální integrace žáka. Veškeré kroky jsou dokumentovány a evidovány v souladu s vyhláškou o poradenských službách.

- **Motivační hodnocení a sebehodnocení:** Pedagogové na 1. stupni využívají převážně **pozitivní motivaci a formativní hodnocení**, aby žáky vedli k dalšímu zlepšování. Zdůrazňujeme pochvalu a uznání pokroku – děti by měly zakoušet úspěch i v drobnostech. Znamky nejsou komunikovány jako jediné měřítko hodnoty žáka; učitelé dávají dětem slovní zpětnou vazbu, která vyzdvihuje, co se povedlo, a konkrétně radí, co zlepšit. Učíme žáky také **sebehodnocení** – přiměřenou formou reflektují svou práci, aby se rozvíjelo jejich realistické sebevědomí. Porovnávání mezi žáky se snažíme eliminovat, hodnotíme každého oproti jeho vlastnímu pokroku. Toto klima podpory a respektu pomáhá předcházet pocitům méněcennosti a školní úzkosti.

C) Opatření k prevenci šikany a posilování pozitivních vztahů: Pro prevenci šikanování a dalších patologických jevů v kolektivu realizujeme tato opatření:

- **Jednotná pravidla chování:** Škola má aktualizovaný **Školní řád**, který jasně vymezuje, jaké chování je nepřípustné (vč. šikany, násilí, diskriminace, vulgarit apod.) a jaké postihy hrozí při jeho porušení. Se školním řádem jsou na začátku roku **seznámeni žáci i rodiče**. Každá třída si navíc pod vedením třídního učitele může vytvořit *vlastní třídní pravidla* formou „chart“ či plakátu, kde si děti samy formulují, že se budou k sobě chovat slušně, pomáhat si atd. Tím se zvyšuje jejich pocit zodpovědnosti za dodržování pravidel. Všichni pedagogové uplatňují **jednotný přístup při pochvalách i kázeňských opatřeních** – důsledně chválíme projev tolerance, spolupráce a pomoci druhým, naopak nevhodné chování řešíme okamžitě a jednotně.
- **Budování zdravého kolektivu:** Třídní učitelé se systematicky věnují **tvorbě pozitivních vztahů ve třídě**. Pravidelně zařazují *komunitní kruhy a třídnické hodiny*, kde děti mohou otevřeně mluvit o atmosféře ve třídě, řešit případné neshody a učit se vyjadřovat své pocity. Využíváme kooperativní aktivity a hry na rozvoj spolupráce, důvěry a empatie. Nové žáky ve třídě vždy představíme a **pomůžeme jim při**

zapojení do kolektivu (třídní učitel určí např. „kamaráda“, který se nováčkovi věnuje, vysvětlí mu zaběhlé věci atd.).

- **Preventivní program proti šikaně:** Každý pedagog je školen rozpoznat včas varovné signály (uzavřenost dítěte, stranění se kolektivu, nevysvětlitelné zdravotní potíže apod.). Pokud by byl identifikován náznak šikany, třídní učitel a školní metodik prevence okamžitě zahájí **krizový plán**: diskrétně vyslechnou děti, vyšetří okolnosti a provedou kroky dle metodiky MŠMT a pokynů školního poradenského pracoviště. Do řešení jsou zapojeni rodiče agresorů i obětí a podle potřeby i externí odborníci (PPP, Středisko výchovné péče). Škola je připravena využít i **právních opatření** (důtky, podmíněné vyloučení, přivolání policie) v případě závažných forem ubližování, a zároveň poskytnout oběti podporu (zprostředkovat školního psychologa či jinou pomoc). Nicméně primárním cílem je těmto situacím **předcházet** – proto do výuky zařazujeme témata jako *přátelství, respekt, role svědka* apod. a vedeme děti k tomu, aby **nesouhlasily s násilím** a aktivně se zastaly slabších.
- **Otevřená komunikace a důvěra:** Pro žáky jsme zavedli možnost **anonymního sdělení problému**. Žáci jsou opakovaně ujišťováni, že se mohou **s důvěrou obrátit na kteréhokoli učitele**, cítí-li se ohroženi. Učíme je, že hlásit špatné zacházení není žalování, ale správná věc. Zároveň pracujeme s potenciálními agresory – pokud někdo opakovaně uplatňuje hrubé chování, snažíme se odhalit příčinu (např. problémy doma) a cíleně s ním pracovat (nabídka konzultace s psychologem, nácvik sociálních dovedností apod.).

D) Aktivita zaměřené na hodnoty, zdravý životní styl a další rizika: Kromě včlenění do výuky organizuje škola řadu **preventivních akcí a projektů** mimo běžnou výuku:

- **Besedy a přednášky s odborníky**
- **Projektové dny**
- **Kulturní a komunitní akce**
- **Preventivní materiály a prostředí**

Všechna výše uvedená opatření a aktivity jsou volena s ohledem na věk žáků prvního stupně – převládá hravost, názornost, zážitek a interaktivita. Díky pestré škále činností (ve třídě i mimo ni) si každé dítě může najít pozitivní vzor a získat dovednosti, které **snižují**

riziko nežádoucího chování. Zároveň tyto aktivity **posilují ochranné faktory** – dobré vztahy, pocit úspěchu, zdravé návyky a hodnoty.

5. Spolupráce se školním poradenským pracovištěm, rodiči a odbornými institucemi

Úspěch preventivního programu závisí na úzké spolupráci všech zainteresovaných stran. V této kapitole popisujeme, jak u nás funguje **školní poradenské pracoviště (ŠPP)** a jak spolupracujeme s rodiči i externími organizacemi.

Školní poradenské pracoviště (ŠPP): Při ZŠ Žitomířská Český Brod, Žitomířská 885 je zřízeno školní poradenské pracoviště. S týmem speciálních pedagogů a psychologů ŠPP navázalo ZŠ Pošembeří úzkou spoluprací.

- **Školní metodik prevence (ŠMP):** Koordinuje tvorbu a realizaci celého preventivního programu školy. Sleduje aktuální situaci ve škole z hlediska rizikových jevů, poskytuje metodickou podporu ostatním učitelům a vede dokumentaci prevence. Účastní se dalšího vzdělávání (kurzy metodika prevence) a přináší do školy nové poznatky. ŠMP také zprostředkovává spolupráci s externími organizacemi (domlouvá přednášky, projekty) a je kontaktní osobou pro rodiče v oblasti prevence.
- **Výchovný poradce (VP):** Zaměřuje se na péči o žáky se speciálními vzdělávacími potřebami a na řešení výchovných či výukových problémů. V podmínkách 1. stupně pomáhá zejména s **vyhledáváním žáků ohrožených školní neúspěšností** a navrhováním podpůrných opatření. Výchovný poradce úzce spolupracuje s třídními učiteli – účastní se společných schůzek s rodiči u závažnějších případů a je garantem vypracování individuálních plánů, pokud jsou potřeba. Dále zajišťuje komunikaci s PPP (pedagogicko-psychologickou poradnou) ohledně vyšetření žáků a doporučení podpory.
- **Školní speciální pedagog / psycholog:** V prvních letech fungování nemá škola vlastního psychologa či speciálního pedagoga na plný úvazek. Spolupracuje však externě s PPP Kolín a ŠPP Žitomířská 885 Český Brod.

Spolupráce uvnitř školy: Školní metodik prevence, výchovný poradce a vedení školy tvoří jádro preventivního týmu. Ten se schází minimálně jednou za měsíc k vyhodnocení situace: probírají se případné výchovné problémy, informace od učitelů o klimatu ve třídách a

naplňování plánu aktivit. Pokud se objeví u konkrétního žáka nebo třídy problém, tým navrhne další postup (např. intervence ve třídě s pomocí PPP, individuální pohovor s dítětem, aj.). **Všichni pedagogičtí pracovníci** byli s preventivním programem seznámeni a jsou vedeni k jeho dodržování. ŠMP průběžně informuje sbor o plánovaných akcích a výsledcích evaluace. Celý sbor tak táhne za jeden provaz a uplatňuje jednotný přístup – od třídních učitelů až po vychovatelku školní družiny. Při řešení problémů je **důležitá součinnost všech pracovníků školy, rodičů i samotných žáků** – toto pravidlo je ve škole zdůrazňováno.

Spolupráce s rodiči: Rodiče jsou klíčovými partnery školy v preventivní činnosti. Podpora rodiny je při předcházení školní neúspěšnosti i dalších problémů **nezastupitelná**. Proto:

- **Informujeme a zapojujeme rodiče:** Na začátku školního roku jsou rodiče seznámeni s preventivním programem – hlavní body jsou představeny na třídních schůzkách a dokument je volně přístupný na webu školy. Průběžně rodiče informujeme o aktivitách, které se konají (pozvánky na akce, zprávy v měsíčním zpravodaji). Povzbuzujeme je, aby se některých aktivit účastnili spolu s dětmi (např. besídek, tvůrčích dílen, Dne dětí). **Rodičovské schůzky a konzultační hodiny** slouží i k diskusi o prospěchu a chování dětí – rodiče dostávají rady, jak mohou doma podpořit dítě v učení nebo na co si dát pozor (např. varovné příznaky šikany). Na nástěnkách a webu zveřejňujeme také **kontakty a materiály pro rodiče**, aby měli kam se obrátit pro pomoc (Linka bezpečí, krizová centra apod.).
- **Poradenství pro rodiče:** Škola nabízí rodičům možnost individuálních konzultací s výchovným poradcem nebo metodikem prevence v jejich konzultačních hodinách. Rodiče mohou přijít probrat jakékoli výchovné či výukové obtíže svých dětí a společně hledáme řešení. Pokud je to vhodné, zprostředkujeme rodičům setkání s psychologem z PPP nebo doporučíme jiné odborníky (logoped, dětský psychiatr apod.). Snažíme se, aby rodiče cítili, že škola je **partner, ne soupeř** – nasloucháme jejich podnětům a zároveň je žádáme o spolupráci (např. důsledný dohled nad domácí přípravou, dohoda na jednotných výchovných postupech). Při závažnějších problémech (šikana, závislost) jsou rodiče vždy zapojeni do řešení od počátku a otevřeně s nimi komunikujeme o krocích školy.
- **Školská rada a komunitní aktivity:** Prostřednictvím *školské rady* mají zástupci rodičů možnost podílet se na tvorbě koncepčních dokumentů školy včetně preventivní strategie. Rodiče jsou také zváni k účasti na jednorázových pracovních

skupinách či anketách, kde mohou vyjádřit svůj názor na klima školy a navrhnout zlepšení. Někteří aktivní rodiče se zapojují jako dobrovolníci při akcích (např. pomoc s organizací Dne dětí) nebo nabízejí své odborné znalosti (např. zdravotník z řad rodičů uskuteční ukázkou první pomoci pro děti). Taková partnerství vítáme, neboť utužují vztah rodiny a školy.

Spolupráce s odbornými institucemi a komunitou: Škola úzce spolupracuje s následujícími subjekty:

- **Pedagogicko-psychologická poradna (PPP) Kolín**
- **ŠPP při ZŠ Žitomířská Český Brod**
- **Orgány sociální péče a dalších resortů**
- **Policie ČR a Městská policie**
- **Školy v okolí a zřizovatel**

Celkově klademe důraz na to, že prevence není izolovanou aktivitou školy, ale **společným úsilím školy, rodiny i komunity**. Právě propojení všech těchto složek zvyšuje účinnost programu – škola může iniciovat a vést, ale bez podpory rodičů a odborníků by prevence neměla potřebný dopad.